RESEARCH ARTICLE

Veteriner hekim muayenehane, poliklinik ve hayvan hastanelerinin tabela ve dış cephelerinin mevzuat çerçevesinde değerlendirilmesi

Aşkın Yaşar¹, Gökhan Aslım^{2*}

¹Selçuk Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı, Konya,

²Aksaray Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı, Aksaray, Türkiye

Geliş: 15.03.2016, Kabul: 02.05.2016

*vetaslim@gmail.com

The evaluation of signboards and facades of the clinic and polyclinics of veterinarians and animal hospital.

Eurasian J Vet Sci, 2016, 32, 3, 141-148

DOI: 10.15312/EurasianJVetSci.2016318391

Öz

Amaç: Çalışmada veteriner hekim muayenehane, poliklinik ve hayvan hastanelerinde kullanılan tabela ve dış cephelerin veteriner hekimliği mevzuatı çerçevesinde değerlendirilmesi amaçlandı.

Gereç ve Yöntem: Çalışmanın materyalini 2012-2013 Eğitim-Öğretim yılında Selçuk Üniversitesi Veteriner Fakültesi son sınıf öğrencilerinin izin alınarak 36 ilden görüntüledikleri muayenehane, poliklinik ve hayvan hastanelerinin tabela ve dış cephe fotoğrafları oluşturdu. Çalışmada iş yerlerine ait bilgilerin işleneceği bir form kullanıldı. Fotoğrafları alınan 378'er adet tabela ve dış cephe görüntüleri incelenerek veteriner hekimliği mevzuatı çerçevesinde değerlendirildi.

Bulgular: Tabela ve dış cephe fotoğraflarının; işyeri niteliğine göre 350'sinin muayenehane, 22'sinin poliklinik ve altısının hayvan hastanesine; hayvan türlerine göre ise 287'sinin çiftlik hayvanları ve 91'inin pet hayvanları üzerine hizmet veren işyerlerine ait olduğu belirlendi. İncelenen tabelalarda ikiden fazla renk olduğu, farklı hayvan figürlerine yer verildiği, genel olarak bir standarda sahip olmadığı; dış cephe görüntülerinde ise mama ve yem markası etiketlerine, Türkçe dışında yazılara ve haksız rekabete yol açacak ibarelere yer verildiği tespit edildi.

Öneri: Sonuç olarak veteriner hekimliği mevzuatında tabelalara ilişkin yer alması gereken temel bilgiler hakkında hükümler yer alırken, ebat, yazı karakteri, logo örneği gibi konularda yeterli düzenleme yapılmadığı; Türk Veteriner Hekimleri Birliği ve Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın ortak bir çalışmayla tabela ve dış cephe düzenlemesi konusunda yasal bir zeminde standardizasyona gitmesinin gerekli olacağı söylenebilir.

Anahtar kelimeler: Dış cephe, hastane, muayenehane, poliklinik, tabela.

Abstract

Aim: In the study, it was aimed to evaluate the signboards and facades of the clinic, polyclinics and animal hospitals which veterinarians work in terms of the legislations for veterinarians.

Materials and Methods: The materials of the study included the pictures of the signboards and facades of the clinics, polyclinics and animal hospitals which were shot by the final year students of Selçuk University Faculty of Veterinary Medicine after obtaining consents in 36 provinces in academic year of 2012-2013. In the study, a form to process the data of the working places was used. The images of the photographed 378 signboards and 378 facades were analyzed and evaluated in accordance with the legislations of veterinarians.

Results: It was determined that the photographs of signboards and facades included 350 clinics, 22 polyclinics and 6 animal hospitals; 287 of them were about the enterprises which serve to farm animals, and 91 of them were for pet animals. In the signboards which were analyzed, it was found that more than two colours were used, different animal figures were employed and there was no general standard; the labels of feed and forages, expressions in the languages except Turkish and expressions that may lead to unfair competition were found in the images of the facades.

Conclusion: In conclusion, it can be said that the provisions about the basic information related to signboards exist in the legislations of veterinarian while no regulations were made for the sizes, typefaces and logo samples; it would be useful for the Turkish Veterinary Medical Association and the Ministry of Food, Agriculture and Livestock to set a standardization on the regulations for signboards and facades on legal footing through cooperation.

Keywords: Facades, hospital, clinic, polyclinics, signboard.

Giriş

Tabela, üzerinde tanıtıcı bir yazı, resim, işaret vb olan; metal, cam, ahşap, plastik gibi malzemelerden yapılmış, mesajı net bir biçimde ileterek bilgilendirmeyi ve tanıtım yapmayı amaçlayan levhalardır (TDK 2014, Şen 2006). İşyeri tabelaları da üzerlerindeki amblem, logotayp, ticari unvan, adres ve telefon numarası ile işyerini müşteriye tanıtmaya işlevi görmektedir (Şen 2006). Ticari hayatın gerektirdiği şekilde markasının, ürünün veya dükkânının göze çarparak fark edilmesini sağlayan girişimcinin ilk önce yaptıracığı iş bir tabela yaptırarak insanların dikkatinin çekilmesini sağlamaktır. Sadece ticari alanda tabela kavramının var olduğunu düşünmek doğru olmaz. Bugün akla gelebilecek her alanda, reklam ve tanıtım amacı olan farklı çeşitlerdeki metaların dışarıdan görülebilmesi veya anlaşılabilmesi amacıyla tabelalar kullanılmaktadır. Resmi kurumlar, ticari firmalar, sosyal mekânların kullandıkları tabelalar onların varlığını dış dünyaya duyurmada öncelikli araçlardan olup (Anonim 2013), serbest veteriner hekimlere de tabela kullanımı yasal bir hak olarak verilmiştir.ⁱ Türk Dil Kurumu (TDK 2014) “cephe”nin tanımını; “Bir şeyin veya yapının ön tarafında bulunan bölümü” olarak tanımlamakta olup; veteriner hekimliği mevzuatında “dış cephe”i şeklinde yer almaktadır.

Tıp ve diş hekimliği mesleklerinin uygulanmasına dair temel yasalardan biri olan “Tababet ve Şuabatı San’atların Tarzı İcrasına Dair Kanun”ⁱⁱa göre mesleklerini uygulayan tıp hekimleri ve diş hekimlerinin hastalarını kabul ettikleri yer ile muayene saatlerini bildiren ilanlar verebileceği, bunun haricinde ilan, reklam ve benzerlerini yapmalarının yasak olduğu; “Türk Tabipleri Birliği Kanunu”ⁱⁱⁱnda Yönetim Kurulunun görevlerinden bahsedildiği 28. maddede “Meslek adabına uymayan ve tıp mesleklerinin icrasına dair kanunun kabul ettiği çerçeve dışında tabela kullanılması önlemek” hükmü yer almaktadır. “Türk Diş Hekimleri Birliği Kanunu”^{iv}nün 26. maddesinde Birlik Merkez Yönetim Kurulunun görevleri arasında “Diş hekimlerinin kullanacakları tabela örneğini tespit etmek ve bu örneğe uymayan tabelaların kullanımını ve Tıbbi Deontoloji Tüzüğüne aykırı ilan ve reklam yapılmasını önlemek” ile bu Kanunun 11. maddesinde oda yönetim kurulunun görevleri arasında “Merkez Yönetim Kurulunca şekli belirlenmiş örneğe uymayan tabelaların kullanılması ve her türlü araç veya kişiyle reklam yapılmasını önlemek” hükümleri bulunmaktadır. Veteriner hekimliği mesleğinin temel yasası olan 6343 sayılı “Veteriner Hekimliği Mesleğinin İcrasına, Türk Veteriner Hekimleri Birliği ile Odalarının Teşekkül Tarzına ve Göreceği İşlere Dair Kanun”^vda oda yönetim kurulunun vazifeleri arasında, bu Kanunla yasaklanmış her türlü reklam

ve propagandaya meydan vermemeye hükmünün yer aldığı görülmektedir. Tıp ve diş hekimlerinde olduğu gibi veteriner hekimliği mevzuatında da reklam ve propaganda konusuna genel anlamda değinildiği ancak diğer meslek örgütlerinin temel kanunlarında olduğu gibi “tabela” konusunun veteriner hekimliği mevzuatında yer almadığı görülmektedir.

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı (GTHB)’nın 2013 yılı verilerine göre, veteriner hekimlerin mesleklerini serbest olarak icra ettikleri 4.758 muayenehane, 317 poliklinik ve 31 hayvan hastanesi bulunmakta (GTHB 2013); bu muayenehane, poliklinik ve hastaneler bulundukları yerlerdeki varlığının bir göstergesi ve tanıtım amacıyla mevzuatın belirlediği çerçevede tabela asmakta ve veteriner hekimliği hizmeti verilen bir yer olduğunun belli olması için dış cephelerini kullanmaktadırlar. Çalışmada veteriner hekim muayenehane, poliklinik ve hayvan hastanelerinde kullanılan tabela ve dış cephelerin veteriner hekimliği mevzuatı çerçevesinde değerlendirilmesi amaçlandı.

Gereç ve Yöntem

Çalışmanın materyalini 2012-2013 Eğitim-Öğretim yılında Selçuk Üniversitesi Veteriner Fakültesi son sınıf öğrencileri tarafından, izin alınarak 36 ilden görüntülenen muayenehane, poliklinik ve hayvan hastanelerinin tabela ve dış cephe fotoğrafları oluşturdu.^{vi} Çalışmada iş yerlerine ait bilgilerin kayıt altına alınacağı bir form kullanıldı. Materyal toplanması amacıyla hazırlanan bu formda, öğrencilerden staj yaptıkları ve/veya çalıştıkları muayenehane, poliklinik veya hayvan hastaneleri ile ilgili bilgileri işleyerek tabela ve dış cephe görüntüsü temin etmeleri istendi. Fotoğrafı alınan 378’er adet tabela ve dış cephe görüntüsü incelenerek veteriner hekimliği mevzuatı çerçevesinde değerlendirildi. Yapılan incelemeler sonucunda elde edilen verilerin sayısal ve görsel değerlendirmesi yapıldı. Ayrıca dış cephede yer alan kelime ve ibareler “konu indeksi” oluşturularak ilgili olduğu bölümde alfabetik sırayla yer aldı, birden fazla kullanılan kelime ve ibarelerin sayısı parantez içerisinde belirtildi.

Bulgular

Çalışmada, işyeri niteliğine göre 350 adet muayenehane, 22 adet poliklinik, altı adet hayvan hastanesi; havan türlerine göre 287’sinin ağırlıklı olarak büyükbaş hayvan hekimliği, 91’inin de pet hekimliği alanında hizmet sundukları tespit edildi (Tablo 1).

Tabela ve dış cephelerin görsel değerlendirilmesinde; Tabelalarda;

ⁱ Veteriner Hekim Muayenehane ve Poliklinik Yönetmeliği. 15 Ekim 2011 tarihli ve 28085 sayılı Resmi Gazete (RG).

ⁱⁱ 14 Nisan 1928 tarihli ve 1219 sayılı RG.

ⁱⁱⁱ 31 Ocak 1953 tarihli ve 8323 sayılı RG.

^{iv} 07 Mayıs 1985 tarihli ve 18792 sayılı RG.

^v 18 Mart 1954 tarihli ve 8661 sayılı RG.

^{vi} Muayenehane, poliklinik veya hayvan hastanelerinin bilgileri ile birlikte öğrenciler tarafından izin alınarak görüntülenen fotoğraflar tarafımızca saklı tutulmakta olup, hiçbir şekilde başka şahıs ve kurumlarla paylaşılmayacaktır.

Tablo 1. Görüntülenen tabela ve dış cephelerin bölgelere göre dağılımı.

Bölge	İş Yeri Niteliği			Çalışma Alanı		
	Muayenehane	Poliklinik	Hastane	Büyükbaş	Pet	Toplam
Akdeniz	43	3	4	24	26	50
Doğu Anadolu	6	-	-	6	-	6
Ege	87	8	2	66	31	97
Güney Doğu Anadolu	14	2	-	14	2	16
İç Anadolu	121	9	-	112	18	130
Karadeniz	45	-	-	43	2	45
Marmara	34	-	-	22	12	34
Toplam	350	22	6	287	91	378

- Tabela boyutlarında bir standart olmadığı ve farklı boyutlarda olduğu,
- İkinden fazla renk kullanıldığı ve bu renklerin standardının olmadığı,
- “Pet Shop” ibaresinin muayenehane adı ile birlikte aynı tabelada yer aldığı,
- Hayvan resim ve figürlerine yer verildiği,
- Muayenehanelerin büyük bir kısmında ruhsatta yer alan isminden sonra, “Klinik” ibaresinin yaygın olarak kullanıldığı, yine mevzuatta yer almayan “Sağlık Merkezi” “Veterinerlik” ibarelerinin kullanıldığı,
- Özellikle sahil kesiminde ve büyük şehirlerde, pet hekimliğinde yabancı isimlere yer verildiği (“...Veterinary Hospital”, “...Veterinary Clinic for Pets” vb.) tespit edildi.

Dış cephelerde;

- Büyükbaş ve küçükbaş yem markalarının reklamlarına yer verildiği,
- Kedi ve köpek beslenmesinde kullanılan mamaların logolarına yer verildiği,
- Pet alanında hizmet veren muayenehane, poliklinik ve hastanelerin girişlerinde pet mamaları ve aksesuarlarının; büyükbaş alanında ise hayvan yem çuvaları, buzağı biberonları, yalama taşları vb. bulunduğu,
- Haksız rekabete sebebiyet verecek bazı yazıların yer aldığı (“Evciliniz için doğru adres”, “Süt verimini artırıcı maya” vb.) belirlendi.

Yapılan inceleme sonucunda muayenehane, poliklinik ve hastanelerin dış cephelerinde yer alan kelime ve ibareler Tablo 2’de verildi.

Tartışma

Türk Dış Hekimleri Birliği Merkez Yönetim Kurulu kararı^{vii} ile muayene, poliklinik ve dış sağlığı merkezleri için yeniden belirlediği “tabela standartları”nda; “dentist, zahnart,

implant, dental vb.” yabancı dilde hiçbir sözcük kullanılmayacağı; belirlenen standart logo dışında resim, grafik ve benzerlerine yer verilemeyeceği; beyaz zemin üzerine siyah renkli yazı yazılacağı; ışıklı tabela kullanılmayacağı; tabelaların, yazılı harf ve rakamların standart ebatlarının belirlendiği görülmektedir. “Türk Veteriner Hekimleri Birliği Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Uygulama Yönetmeliği”^{viii}’nin “deontoloji” başlığı altındaki sekizinci bölümünde, tabelalara reklam anlamı taşıyan biçim ve işaretlerin konulamayacağı; “Veteriner Hekim Muayenehane ve Poliklinik Yönetmeliği”^{ix}’nde, muayenehane ve polikliniklerin tanıtımı için tabela asılabileceği; tabelaya, muayene ve polikliniğin adı, telefon numarası, veteriner hekimlerin adı, unvanı varsa kazandığı ihtisasların yazılabileceği, mevcut unvanların yabancı dildeki karşılıklarının kullanılmayacağı, dış cephelerinde de bu yönetmelikte belirtilen tabelalardan başka bir tabela ve ibare kullanılmayacağı hükmü yer almaktadır. Çalışmada, “tierzart” “veterinary” gibi mevzuatta yer almayan yabancı kelimeler; çok farklı veteriner hekimliği logoları, hayvan resim ve figürleri; çok farklı renk ve ebatlarda tabelaların olduğu belirlendi. Veteriner hekimliği mevzuatında tabelaya ilişkin standartların Türk Dış Hekimleri Birliği tarafından belirlenen standartların oldukça uzağında kaldığı; mevcut unvanların yabancı dilde karşılıklarının yazılması gibi mevzuata aykırı durumların devam ettiği; GTHB il/ilçe müdürlükleri tarafından yapılan denetimler neticesinde mevzuata aykırı bu durumların sonlandırılması gerektiği söylenebilir.

“Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik”^{viii}’te; tabelalarında, ruhsatnamede kayıtlı sağlık kuruluşu ismi dışında başka bir isim kullanılmayacağı, “Ağız ve Dış Sağlığı Hizmeti Sunulan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik”^x’in 26. maddesinde sağlık kuruluşunun tabelasında ruhsatlarında yer alan mevcut isim ve unvanları veya tescil edilmiş isimlerinin dışındaki diğer isim ve unvanları ile ruhsatında belirtilen uzmanlık dalları

ix 13-14 Temmuz 2011 tarihli Türk Dışhekimleri Birliği Merkez Yönetim Kurulu Kararı.

viii 13 Eylül 2006 tarihli ve 26288 sayılı RG.

Tablo 2. Konu indeksine göre dış cephede yer alan kelime ve ibareler.

Konu	Kelime ve İbareler (Adet)
Ameliyat	Ameliyat (6) Ameliyatlar
Aşı	Aşı (6) Aşı Uygulamaları (2) Aşılama (14) Aşılar (2) Büyükbaş Aşıları Hayvan Aşıları Her Çeşit Aşı İthal Aşılar (2) Kedi-Köpek Aşıları (18) Koyun-Keçi Aşıları Koyun-Keçi Aşıları Yapılır Köpek-Koyun-Keçi Aşıları Yapılır Küçükbaş Aşıları
Cerrahi	Cerrahi (5) Cerrahi Hastalıklar Cerrahi Müdahale Cerrahi Operasyon Cerrahi Operasyonlar (2) Genel Cerrahi
Diğer	Ağız-Dış Bakımı Alet ve Ekipmanlar Anestezi At Hekimliği Dış Taşı Temizleme Dış Ünitesi Diyet Hamur Makinesi Keçi Suluğu Kulak Küpesi Küpeleme Medikal Malzeme Mikroçip Uygulaması Otomatik Suluk (2) Serumlar Sürü Sağlığı ve Yönetimi Süt Sağım Makinesi (2) Vitamin-Mineral Yoğun Bakım (3)
Doğum ve Jinekoloji	Doğum (12) Doğum Hastalıkları Doğum ve Jinekoloji
Genel	Arı İlaçları ve Malzemeleri Her Türlü Ameliyat (2) Her Türlü Hayvan Hastalıkları (2) Her Türlü Hayvan Hastalıklarının Teşhisi ve Tedavisi Her Türlü Hayvan İlaç ve Aşıları

	Kanatlı Aşılama ve İlaçları Klinik (2) Klinik Hizmetleri Köpek Muayenesi ve Aşıları Yapılır Veteriner Hizmetleri Veterinerlik Hizmetleri
Görüntüleme Yöntemleri	Digital Röntgen EKG Endoskopi / Endoskopi Kavitron Röntgen (10) Ultrason (5) Ultrasonla 30 Günlük Gebelik Muayenesi Ultrasonla Gebelik Muayenesi Ultrasonla Gebelik Muayenesi Yapılır (4) Ultrasonografi (3)
Hizmetler	AB Proje Danışmanlığı Danışmanlık (5) Danışmanlık Hizmetleri (4) Eğitim Danışmanlığı Hayvan Sağlığı Hizmetleri Koruyucu Hekimlik (2) Tarımsal Danışmanlık Hizmetleri Tarımsal Proje Danışmanlığı
İç Hastalıkları/ Dâhiliye	Dâhiliye (3) İç Hastalıkları (2)
İlaç	Arı İlaçları Haşere İlaçları Hayvan İlaçları Her Türü İlaç İlaç (10) İlaç Satışı İlaç Temini Karıncı İlaçları Tavuk İlaçları Veteriner İlaç Satışı Veteriner İlaçları (22) Veteriner İlaçları Bulunur Veteriner İlaçları Satılır Veteriner İlaçları Ticareti
Laboratuvar	Kan Tahlili Kan Testleri Kan ve İdrar Tahlilleri (2) Laboratuvar Hizmetleri Laboratuvar Laboratuvar Muayenesi Laboratuvar Ünitesi Tam Kan Tahlili
Muayene	Hayvan Muayenesi Muayene (12)
Operasyon	Estetik Operasyon

	Kısırlaştırma (3)
	Operasyon (10)
	Operasyonlar
Ortopedi	Ortopedi
	Ortopedik Operasyon
Pet /Kedi Köpek	Aksesuar
	Aroma Terapi
	Banyo (2)
	Hijyenik Banyo
	Kedi Kumları
	Kedi Maması
	Köpek Maması
	Kuaför (2)
	Kuaför Hizmetleri
	Mama (1 kg 5 TL)
	Mama(2)
	Mamalar
	Pansiyon (3)
	Pet
	Pet Kuaför
	Pet Malzemeleri
	Pet Malzemesi
	Pet Shop (3)
	Pet Shop Hizmetleri
	Pet Ürünleri
	Tasma
	Tıraş (5)
	Zengin Mama ve Aksesuar Çeşitleri
Suni Tohumlama	Suni Tohumlama (37)
	Suni Tohumlama Yapılır (2)
	Sunni Tohumlama (4)
Tedavi	Fizik Tedavi
	Koruyucu Tedavi
	Parazit Tedavisi
	Tedavi (37)
Teşhis	Teşhis (27)
Tırnak	Tırnak Kesimi (2)
	Tırnak Kesme
Yabancı Terimler	Mikrochip
Yem – Hayvan Besleme	Katkı Maddeleri
	Rasyon Hazırlama (2)
	Yem Katkı Maddesi
	Yem Katkısı (2)
7/24	24 Saat Acil Yardım
	24 Saat Açık
	7 Gün 24 Saat Hizmet
	24 Saat Hizmet (2)
	7/24 Acil Hizmet

haricinde başka uzmanlık dalı yazılamayacağı; sağlık kuruluşunun önüne, cadde ve sokaklara seyyar veya totem tabe- la, afiş ve benzeri gibi haksız rekabet oluşturacak tabela ve cisimler konulamayacağı; “Eczaneler ve Eczane Hizmetleri Hakkında Yönetmelik”^{ix}te, eczanelerin görülebilir cephele- rinden en az birine eczanenin adını gösteren ışıklı veya ışık- sız levha konulacağı; dış cephesine asgari ve azami ebatları ile renkleri Türk Eczacılar Birliği’nce belirlendikten sonra Sağlık Bakanlığı tarafından uygun görülecek standartlarda, görüntü kirliliği ve haksız rekabete neden olmayacak, rek- lam izlenimi oluşturmayacak özellikle olmak kaydıyla “E” logolu ışıklı levha konulabileceği ifade edilmektedir. “Veteri- ner Hekim Muayenehane ve Poliklinik Yönetmeliği Uygulama Talimatı”^{xii}’nde ise muayenehane ve polikliniklerde, sadece ruhsatta belirtilen ismin yazılı olduğu bir dış tabelanın ası- lacığı, ruhsatta verilen isimden sonra mutlaka muayenehane veya poliklinik ibaresinin bulunacağı, dış cephelerinde de belirtilen tabeladan başka bir tabela veya camlarında (dış cephe) her ne şekilde olursa olsun yazı, ilan ve reklam ben- zeri ibare bulundurulamayacağı; muayenehane ve poliklinik- lerde veteriner hekimliği hizmeti dışında başka bir faaliyette bulunulamayacağı; “Hayvan Hastaneleri Yönetmeliği”^{xiii}’nde tabelalarda yanıltıcı bilgiler ile mesleği küçük düşürücü ifa- delerin kullanılmayacağı, hastanenin dışında yer alacak ta- belada hastanenin adı, telefon numarası, veteriner hekimin adı, unvanı ve varsa kazandığı ihtisasların yazılabileceği, dış cephesinde ise bu yönetmelikte belirtilen tabelalardan baş- ka bir tabela ve ibarenin kullanılmayacağı hükümleri yer almaktadır. Çalışmada bazı iş yeri tabelalarının “pet shop” ta- belası ile birlikte yer aldığı; tabelada yer alan yazı karakteri ve puntoların çok farklı olduğu; ruhsatta yer alan ismin ar- dından muayenehanelerde yaygın olarak “klinik” ibaresinin kullanıldığı, ayrıca “veteriner sağlık merkezi”, “veterinerlik” gibi ibarelerin de kullanıldığı tespit edildi. Tıp hekimliği, diş hekimliği ve eczacılık meslekleri için tabela konusu ile ilgili yönetmeliklerde detaylı ayrıntılara yer verilirken, veteriner hekimliği mesleğinde sadece genel çerçevenin çizildiği, buna rağmen ruhsatta yer alan isimden sonra “muayenehane”, “po- liklinik” ve “hayvan hastanesi” gelmesi gerekirken mevzuata aykırı kelime ve ibarelerin olduğu; iş yerlerinde sadece vete- riner hekimliği hizmeti verilmesi gerekirken mevzuata aykırı şekilde pet shop olarak da faaliyetini sürdüren iş yerlerinin olduğu görülmektedir. Mevzuata aykırı bu durumların varlı- ğını devam ettirmesinin, GTHB İl/İlçe müdürlüklerinin yapı- tığı denetimlerde tabela ve dış cephe konusuna yeteri kadar önem vermemelerinden veya denetim yetersizliğinden kay- naklandığı ileri sürülebilir.

“Türk Tabipleri Birliği Disiplin Yönetmeliği”^{xiv}’nde Türk Ta- bipleri Birliği veya odalar tarafından belirlenmiş tabela ile

ilgili kurallara uyulmadığı takdirde para cezası uygulanacağı; “Türk Dişhekimleri Birliği ve Dişhekimleri Odalarının Disip- lin Yönetmeliği”^{xv}’nin sekizinci maddesinde reklam amacına yönelik veya haksız rekabet sağlayıcı yazıları yazmanın ve Birlikçe çıkartılmış tabela standartlarına uymayanlara para cezası uygulanacağı bildirilmektedir. “Veteriner Hekimliği Mesleğinin İcrasına, Türk Veteriner Hekimleri Birliği ile Oda- larının Teşekkül Tarzına ve Göreceği İşlere Dair Kanun”un dokuzuncu maddesinde belirtilen, tertip edilen ilanların rek- lam ve propaganda mahiyetinde olmaması hükmüne aykırı hareket eden veteriner hekimlere “üçyüzkırkyedimilyon lira idari para cezası” (2016 yılı güncel rakam 1.790 TL’dir) veri- lir hükmünün yer aldığı; “Türk Veteriner Hekimleri Birliği Hiz- metlerinin Yürütülmesine İlişkin Uygulama Yönetmeliği”’nde propaganda ve reklam mahiyeti taşıyan tabela, biçim ve işaretler kullananların disiplin cezalarından “yazılı ihtar” ile cezalandırılacağı belirtilmektedir. “Veteriner Hekim Muaye- nehane ve Poliklinik Yönetmeliği Denetleme Formu”’nda “İş ye- rinin dışında ve girişinde mevzuata uymayan tabela veya ben- zeri ilan var mı?” maddesinin yer aldığı; 6343 sayılı kanunun 67. maddesine göre de bu maddeye aykırı hareket edenlerin 2016 yılı itibarıyla 1.766 TL cezaya çarptırılması gerekmektedir.^{xvi} Çalışmada, dış cephelerde reklam ve propaganda mahiyeti taşıyabilecek ve haksız rekabet oluşturabilecek “Evciliniz için doğru adres”, “Süt verimini artırıcı maya” gibi cümlelere, kelime ve ibarelere yer verildiği; büyükbaş yem markaları, kedi-köpek mamalarının amblem yapıstırcıları- nın dış cephelerde yer aldığı tespit edildi. Veteriner hekimliği mesleğinde de diğer sağlık mesleklerinde olduğu gibi reklam ve propaganda içeren durumların cezalandırılacağı ve ceza- nın maddi boyutları belirtilmektedir. Diğer sağlık meslekle- rinde olduğu gibi, veteriner hekimliği mevzuatında cezalara ilişkin hükümler yer almasına rağmen, haksız rekabete sebe- biyet verebilecek kelime ve ibarelerin günümüzde hala kulla- nıldığı ve bunun önüne geçilmesi gerektiği, ayrıca mevzuatta bahsedilen cezai yaptırımlar geçerli olmasına rağmen bu tür durumların devam etmesinin cezaların ve denetimlerin ye- terli düzeyde olmamasından kaynaklandığı söylenebilir.

Çalışma materyalinin, GTHB tarafından son yayımlanan “Ve- teriner Hekim Muayenehane ve Poliklinik Yönetmeliği” (2011) ve “Hayvan Hastaneleri Yönetmeliği”’nin (2011) ilanından sonraki tarihlerde temin edildiği değerlendirildiğinde, iş ye- rerinin dışında ve girişinde mevzuata uymayan tabela veya benzeri ibarelerin varlığını sürdürmesi, bu konuda Bakan- lığın konuya ilişkin yaptığı denetim ve yaptırımların yeterli olup olmadığını ve meslek örgütlerinden destek alınması ko- nusunu gündeme getirmesi gerektiği ileri sürülebilir.

^{ix} 15 Şubat 2008 tarihli ve 26788 sayılı RG.

^x 03 Şubat 2015 tarihli ve 29256 sayılı RG.

^{xi} 13 Ekim 1992 tarihli ve 21374 sayılı RG.

^{xii} GTHB tarafından 81 İl Valiliğine gönderilen B.12.0.GKG.0.02.03/01-3423 sayılı, 25.11.2011 tarihli Yönetmelik Uygulama Talimatı.

^{xiii} 21 Aralık 2011 tarihli, 28149 sayılı RG.

Öneriler

Sonuç olarak, veteriner hekimliği mevzuatında tabelalara ilişkin temel hükümler yer alırken, ebat, yazı karakteri, logo örneği gibi konularda standart sağlayacak bir düzenleme yapılmadığı ve bu durumun uygulamada mesleği küçük düşürmeye varan boyutlara ulaştığı; çıkarılan son Yönetmeliklere rağmen mevzuata aykırı durumların varlığını sürdürdüğü, bu durumun da yapılan denetimlerin ne derece yeterli olduğunun sorgulanmasını gerektirdiği ifade edilebilir.

Ayrıca diğer meslek örgütlerinde olduğu gibi Türk Veteriner Hekimleri Birliği'nin mevzuat düzenlemeleri, denetimler ve cezai yaptırımlar konusunda daha fazla görev ve yetkisinin olması gerektiği ve bu bakımdan da GTHB ile ortak bir çalışmayla, tabela ve dış cephe konusunda daha özele indirgenen yasal bir düzenleme yapılarak standardizasyona gidilmesinin, deontolojik açıdan fayda sağlayacağı gibi, toplum tarafından kurum kimliği algısı oluşturulmasına yardımcı olması, veteriner hekimler açısından da haksız rekabete sebebiyet verecek durumların önüne geçilerek etik kazanımlar sağlanması adına da oldukça önemli olduğu ileri sürülebilir.

Teşekkür

Bu çalışmanın özeti, 21-23 Mayıs 2014 tarihinde Samsun'da düzenlenen IV. Veteriner Hekimliği Tarihi ve Mesleki Etik Sempozyumunda sunuldu ve özet metni sayfa 295-298'de yayımlandı. Veri toplanmasında yardımcı olan Selçuk Üniversitesi Veteriner Fakültesi 2012-2013 Eğitim-Öğretim Dönemi son sınıf öğrencilerine teşekkür ederiz.

Kaynaklar

- Anonim 2013. Tabela Nedir? Ne İşe Yarar? <http://www.ehil.com/rehber/tabela-nedir-ne-ise-yarar/>, Erişim tarihi: 22.01.2014.
- Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı (GTHB), 2013. www.tarim.gov.tr, Erişim tarihi: 15.01.2014.
- Şen Aİ, 2006. Bir grafik tasarım ürünü olarak tabelanın biçim, içerik ve işlev açısından incelenmesi. Yüksek Lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Grafik Anasanat Dalı, Ankara, Türkiye.
- Türk Dil Kurumu (TDK), 2014. <http://www.tdk.gov.tr>, Erişim tarihi: 22.01.2014.

^{xiv} 28 Nisan 2004 tarihli ve 25446 sayılı RG.

^{xv} 25 Mart 2001 tarihli ve 24353 sayılı RG.

^{xvi} Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği. 25 Aralık 2015 tarihli ve 29573 sayılı RG.